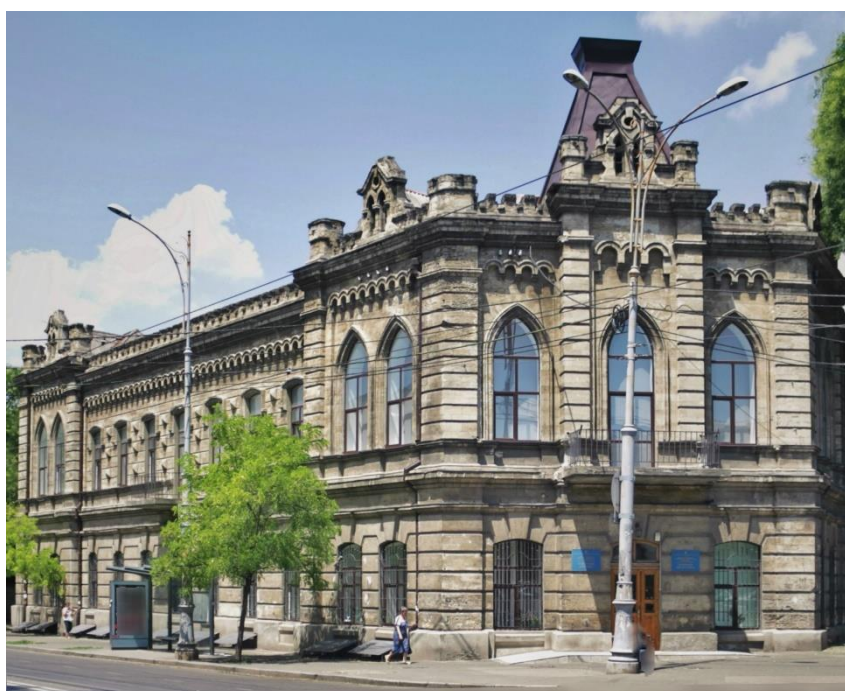

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
БІБЛІОТЕКА

**«БІБЛІОТЕКА У СУЧАСНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ
ПРОСТОРІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
(до 100-річчя бібліотеки Університету Ушинського)»**

**Тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної бібліотечної
конференції**

**17 листопада 2022 року
м. Одеса**

Одеса – 2023

УДК 021:027.7(477.74)(043.2)

Упорядники: кандидат мистецтвознавства, директор бібліотеки О. П. Спасскова, зав. відділом бібліотеки І. В. Панченко, бібліограф 2-ї категорії О. А. Максим.

**Схвалено рішенням вченої ради Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(Протокол № 5 від 24.11.2022р.)**

Бібліотека у сучасному інформаційному просторі: проблеми та перспективи (до 100-річчя бібліотеки Університету Ушинського) : тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної бібліотечної конференції (17 листопада 2022 р., м. Одеса) / упоряд. О. П. Спасскова, І. В. Панченко, О. А. Максим. – Одеса : Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського, 2023. – 175 с.

Автори тез несуть особисту відповідальність за достовірність поданих матеріалів та за порушення прав інтелектуальної власності інших осіб.

3. Бібліопростір : інформаційний вісник / за ред. М. І. Мельника. Вінниця : ВНМУ ім. М. І. Пирогова, 2021. Вип. 11. 27 с. URL : <https://bit.ly/3wzymjG>

Інна Вікторівна Гулик,
завідувачка відділу культурно-просвітницької роботи
наукової бібліотеки ВНМУ ім. М. І. Пирогова
м. Вінниця

Світлана Михайлівна Лозан,
завідувачка відділу літератури іноземними мовами
наукової бібліотеки ВНМУ ім. М. І. Пирогова
м. Вінниця

СОЦІОКУЛЬТУРНА ДІЯЛЬНІСТЬ БІБЛІОТЕКИ – ВАЖЛИВИЙ КОМПОНЕНТ У СИСТЕМІ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТА

***Ключові слова :** соціокультурна діяльність, патріотичне виховання, творча студія «Вежа», наукова бібліотека ВНМУ.*

Успішна інтеграція молоді в соціум потребує цілеспрямованої підтримки. Тому науковій бібліотеці ВНМУ належить особлива роль в організації інтелектуального спілкування студентства та створення доброзичливої атмосфери.

Впродовж 25 років при бібліотеці плідно й ефективно діє творча студія «Вежа», яка об'єднала студентів різних курсів і факультетів університету. Створені умови для самовираження та самоутвердження молоді сприяють розкриттю кожної особистості, формуванню власної ідентифікації, розкриття нових талантів, організації їх дозвілля, обмін думками, поглядами тощо. Наразі близько 40 учасників знайшли у студії затишок та підтримку.

Студенти залучаються до підготовки і проведення різних форм позааудиторних занять, тренінгів, дискусій, масових заходів. Тем для обговорення, які хвилюють та цікавлять сучасну молодь, надзвичайно багато: питання патріотизму і національної свідомості; гендерна нерівність та насильство у суспільстві; творчість письменників, художників, музикантів тощо.

Дійсність сучасного життя призвела до того, що людині заради збереження власного фізичного, емоційного та психологічного здоров'я важливо вміти швидко адаптуватися до змін. Тому періодично в студії проходять заняття, на яких студенти розвивають навички вільного спілкування та комунікабельності; працюють над умінням презентувати себе та знімати емоційну скутість; формують ораторську майстерність та опановують навички вираження своїх емоцій тілом, мімікою, голосом; виконують вправи на покращення дихання, дикції. Саме такі групові заняття, які регулярно проводять диктор і ведучий вінницького радіо й телебачення Олег Семко та керівниця студії «Вежа» Інна Гулик, допомагають молоді підвищити самооцінку, позбутися невпевненості, повірити у свої сили.

Для творчих і непересічних особистостей, якими є студенти нашого університету, самореалізація – це ключова й вирішальна якість. Студійці малюють, пишуть вірші, грають на різних музичних інструментах, співають, але емоційна скутість дещо перешкоджає виступати на публіку або ж в соціумі відстоювати власну громадянську позицію. Відсутність внутрішньої свободи заважає повністю розкритися. Для подолання цього стану проводяться короткі тренінги, де кожен «відіграє» непритаманну для себе роль і поведінку. Спроби перевтілення у «інших героїв» студенти часто використовують у різноманітних фотопроектах та костюмованих, театралізованих дійствах. Для прикладу, до 190-річчя Льюїса Керролла веживці проілюстрували відомі цитати з книг про Алісу у фотопроекті «Абсурд безглузвих правил». Кожен «обіграв» обраного героя і зобразив певну фразу з книги.

Популярними серед студентства залишаються театралізовані українські вечорниці. Віддаючи шану минулому, на таких заходах відроджуються мова, пісня, історія українського народу. Свята зимового циклу завжди відзначаються зі всіма традиційними атрибутами: у вишиванках, з дівочими гаданнями, парубочими забавами, з калитою, варениками тощо. Навіть таку запозичену забаву як Гелловін веживці перетворили у подорож до джерел нашої міфології – «Український бестіарій» та не тільки створили костюми і грим, максимально подібні до образу, але й цікаво розповіли про нього.

Надзвичайної популярності набула така форма роботи як «Вільний мікрофон», де студійці презентують твори своїх друзів у власній інтерпретації і водночас можуть почути власний твір у чужому виконанні. Тут всі рівні серед рівних: знають, що ніхто їх не осудить за недостатність практичного досвіду. Страх припуститися помилки, здатися неталановитим і некомпетентним нівелюється практичною допомогою й порадами однодумців.

Відділ культурно-просвітницької роботи завдяки своїй діяльності допомагає студентам у формуванні образу власного «Я» та сприяє їх активному творчому злету. Використання на заняттях «Вежі» ігрових методів розвитку уяви, інтуїції, моделювання мислення, конструювання логічних доказових міркувань допомагають формувати критичне мислення, яке необхідне для прийняття виважених рішень з урахуванням часу та ситуацій. Зокрема, до Дня української писемності та мови було проведено брейн-ринг між двома командами. Учасники продемонстрували не тільки знання рідної мови та літератури, а й логіку і швидкість реакції на каверзні запитання.

Молодь є досить активною в сучасному житті українського суспільства. Для кожного учасника «Вежі» війна стала значним каталізатором для підйому патріотичної свідомості. Ідентичність, історія, мова, культура – це ті цінності, які варто пропагувати, берегти, плекати, розвивати і захищати на всіх фронтах людської діяльності. Студенти університету з перших днів повномасштабного вторгнення взяли активну участь у волонтерських ініціативах : плетіння маскувальних сіток і костюмів, будівельні толоки з розчищення завалів будинків, допомога на складах гуманітарної допомоги та медикаментів, але в основному – це медичне волонтерство в госпіталях. Найважче було тоді, коли деякі учасники «Вежі» знаходилися в окупації. Чат групи у мережі «Телеграм» не стихав, старалися підтримати один одного : *«12.03.22 ... кожен з нас на своєму місці! Головне щоб усі були живі і здорові, не мерзли і не голодували! Все ми подолаємо, вистоїмо і зустрінемося за нашим зеленим столом!», «затрусилась вікна від вибуху / затрусилось серце від жаху / за кілометр від мене вмерла людина / через велику залізну птаху...»,* – так розпочинається пісня учасниці «Вежі» Олександри Дідківської, яку вона написала під час бомбардування Житомира у березні 2022 р.

Студенти-вежівці активно залучаються до створення відеоматеріалів. Зокрема, приєдналися до ініційованого Українською бібліотечною асоціацією флешмобу «Читаємо, мріємо, гуртуймося», представивши відеоролик на вірш Марини Лавришин «Привіт, Солдате!», а До Дня захисників і захисниць України вежівка Ірина Грушицька зняла відео на вірш Анастасії Печеної «Коли закінчиться війна...».

Доцільність роботи бібліотеки в реалізації потреб молоді підтвердило опитування учасників студії «Вежа». Студенти зазначають : *«Не можна описувати це як певне місце і час. Це емоції, які там панують. Щирість, чистота, відкритість... І, насамперед, це можливість самореалізації. Усі наші виступи, конкурси розширюють наші межі свідомості і відкривають нові грані», «... мені подобається атмосфера, яка там створюється, теплі розмови, творчість інших надихає на щось нове і цікаве...», «Вежа*

надає можливість розвиватися в будь-якій сфері, відкриває щось нове в середині кожного, надихає і дає знання». Багато інших позитивних дописів спонукають працівників бібліотеки продовжувати гуртувати молоде покоління.

Важливу роботу бібліотека проводить в напрямку соціалізації іноземних студентів. Вони із задоволенням проводять час у бібліотеці, яка для них є місцем для навчання, зустрічей з друзями, відпочинку, натхнення та завжди беруть активну участь в бібліотечних заходах.

Улюбленим святом є щорічний Міжнародний день рідної мови, де вони мають змогу показати красу материнської мови, традицій, культури, представляють свій зв'язок із батьківщиною та проявляють шану до України. А відео «How many flowers exist in the world – So many languages» («Скільки є у світі квітів – стільки є у світі мов») облетіло весь світ і поєднало між собою країни та народності. Яскравою була робота над відео «International Mother Language Day 2022» («День рідної мови – 2022»), яке увібрало в себе всі відтінки пісенної різноманітності та культури міжнаціональної спільноти нашого університету.

Щорічний конкурс читців-декламаторів «Поетичні віражі», приурочений Дню поезії, завжди надихав на творчість, об'єднував українських та іноземних студентів і неодноразово приносив призові місця учасникам.

Цікавою для Сауда Омара, клінічного ординатора з Лівану, та бібліотекарів була спільна робота над створенням плейкаста «Бібліотека – інформація, знання, успіх!», приуроченого до Всеукраїнського дня бібліотек. До цього часу триває міцна дружба з Омаром, який уже став лікарем-офтальмологом.

Відділ літератури іноземними мовами щорічно відзначає найактивніших читачів почесними іменними грамотами «Best Library User» («Найкращий читач»). Ця подія перетворилася на справжнє свято, яке з нетерпінням чекають студенти, які з гордістю діляться своїми враженнями та фото в соціальних мережах, де отримують безліч лайків від друзів, рідних та шанувальників.

За час навчання в Україні іноземні студенти звикають до улюблених місць в університеті, які згодом згадують з ностальгією. Таким місцем стала наукова бібліотека. Тож в кінці кожного навчального року її територія перетворюється у своєрідну фотозону для випускників, де вони з радістю фотографуються на фоні книг та з працівниками відділу, з якими у подальшому підтримують тісні зв'язки.

Трагічний для України 2022 рік зруйнував плани студентів і традиції бібліотеки. І хоча більшість іноземців змушені були виїхати за кордон, вони ні на хвилину не забули Україну, Вінницю, своїх вчителів, друзів і бібліотекарів. Студенти та випускники минулих

років висловлюють занепокоєння та підтримують нас : *«Бути частиною України – це особливе відчуття для нас, іноземців. Україна прийняла нас з любов'ю... Знімаю капелюх перед хоробрістю, яку ви показали всьому світу. Незабаром ми всі зустрінемося в більш могутній, мирній, новій Україні. Слава Україні, слава героям України», «Ви знаєте, це вперше коли ми, студенти повернулися в Індію, але ми не щасливі. Ми скучаємо за Україною», «... Я молюся за Україну кожна секунду. Бережіть себе, ви воїни. більше вам сил! Слава Україні».*

Розмаїтість та багатоманітність соціокультурної роботи бібліотеки сприяє формуванню ціннісних орієнтирів молоді та реалізації набутого і усвідомленого досвіду, яким молодь зможе скористатися в майбутньому.

Література

1. Бібліотека – інформація, знання, успіх! : відеоролик з нагоди Всеукраїнського дня бібліотек. Вінниця, 2019. URL : <https://bit.ly/3UEFgh8>
2. Гулик І. Студія “Вежа” – лабораторія самореалізації студентства та центр спілкування. *Бібліотечний форум України: історія, теорія і практика*. 2021. № 4. С. 30–33. URL: <https://cutt.ly/YNVxTyH>
3. Лавришин М. Привіт, Солдате!: вірш читають студенти ВНМУ, учасники студії “Вежа”. Вінниця, 2022. URL : <https://fb.watch/gH2jleOa58/>
4. Печена Анастасія Коли закінчиться війна : вірш. Вінниця, 2022. URL : <https://bit.ly/3Uf8T8R>
5. How many flowers exist in the world – So many languages : до Міжнародного дня рідної мови. Вінниця, 2019. URL : <https://bit.ly/3A0CKd6>
6. International Mother Language Day : вірші читають іноземні студенти ВНМУ. Вінниця, 2022. URL: <https://bit.ly/3fRmK6c>
7. Yuna Varta. Залізна птаха. Вінниця, 2022. URL : <https://youtu.be/NqiHnkF4y3A>